

УДК 343.3 :351.746.1

DOI 10.59226/2786-6920.2.2024.49-55

**КОВАЛЬОВА ТЕТЯНА ІВАНІВНА**

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри державної безпеки
факультету забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
ORCID ID:0009-0001-0668-3047*

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ**

У статті приділено увагу проблематиці кримінально-правового забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції, досліджено актуальні питання кримінально-правового забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції, у тому числі у сфері оборони. Окреслено актуальність проблеми, розглянуто динаміку та показники сприйняття корупції у суспільстві. Крім того, у статті відображено проблеми подолання корупційних ризиків у сфері оборони, а також необхідність ужиття заходів реагування.

Ключові слова: *корупційні кримінальні правопорушення, протидія та запобігання корупції; державна безпека; сектор безпеки і оборони; кримінально-правове забезпечення; кримінальна відповідальність.*

Постановка проблеми. Під час повномасштабної збройної агресії РФ проти України наша країна воює не тільки із зовнішнім ворогом, а й внутрішнім – корупцією, зокрема у сферах здійснення правосуддя, оборони, публічних закупівель, використання гуманітарної допомоги.

Кримінально-правове забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції є ключовим аспектом національної безпеки України. Корупція загрожує стабільності держави, підриває довіру громадян до інститутів влади і перешкоджає розвитку економіки. Кримінальний кодекс України містить статті, що передбачають відповідальність за корупційні діяння, зокрема, за хабарництво, зловживання владою або службовим становищем, незаконне збагачення та інші злочини, які підривають державну безпеку.

В умовах війни злочинність набуває особливого характеру та може зростати через дестабілізацію суспільства, економічні труднощі, порушення соціальних зв'язків та ослаблення правопорядку. Це створює додаткові сприятливі умови для протиправної поведінки: заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи, незаконному використанню гуманітарної допомоги, ухиленню від мобілізації, колабораційній

діяльності, корупційним посяганнями у сфері оборони та ін.

Отже, актуальність питання кримінально-правового забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції зумовлена також тим, що проблема запобігання та протидії корупційним кримінальним правопорушенням є однією з найбільш складних, викликана передусім необхідністю забезпечення економічної безпеки держави. Ураховуючи те, що корупція здатна до трансформації, її негативному впливу може піддаватися будь-яка сфера, у тому числі і військова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблем, що стосуються кримінально-правового забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції, займалися такі вчені, як С. С. Вітвіцький, Є. М. Пашенко, М. Г. Чалий, К. М. Оробець, О. О. Володіна та ін.

Проте сьогодні відчутна складність у протидії корупційним суспільно небезпечним діянням. Зазначена проблема потребує подальшого дослідження та комплексного підходу для створення єдиної антикорупційної стратегії, спрямованої на посилення законодавчого та регуляторного механізмів подолання корупційних ризиків в оборонній сфері.

Метою статті є дослідження актуальних питань кримінально-правового забезпечення державної безпеки у сфері протидії корупції, у тому числі у сфері оборони, оскільки збільшення кількості корупційних кримінальних правопорушень у оборонній сфері має негативні наслідки, а саме: 1) збільшення кількості кримінальних правопорушень; 2) зниження обороноздатності країни; 3) підвищення рівня організованої злочинності; 4) збільшення кількості випадків колабораційної діяльності та інших кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки тощо.

Виклад основного матеріалу. Проблема корупції для нашої країни – це не нове явище. Водночас зазначимо, що згідно з індексом сприйняття корупції 2023 (CPI), який базується на даних з різних джерел, що описують, як представники бізнесу та експерти з відповідної країни сприймають рівень корупції у державному секторі, Україна отримала 36 балів із 100 можливих і посіла 104 місце із 180 країн. Зростання України на 3 бали – один із кращих результатів за минулий рік у світі. Крім того, Україна стала однією із 17 країн в CPI-2023, що продемонстрували свій кращий показник за увесь час [1].

Виконавчий директор TI Ukraine Андрій Боровик прокоментував зазначені показники так: «Такий результат говорить про 3 факти. Перший – Україна продемонструвала непоганий результат цього року і прогресивну динаміку за 10 років. Зараз ми вже доросли до показників країн-кандидаток в ЄС. Факт другий – ми розбудували антикорупційну екосистему з нуля і вже маємо реальні вироки за топкорупцію, але нам все ще треба дуже багато працювати, щоб наздогнати показники країн ЄС. Якщо випадки тиску на журналістів і представників громадськості й надалі продовжуватимуться, якщо влада втручатиметься у різні сфери держуправління, а корупційні скандали, пов'язані з обороною, не стихатимуть, ми можемо дуже швидко втратити наші досягнення» [1].

На замовлення Transparency International Ukraine за підтримки Проекту USAID «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні “Взаємодія”» дослідницька агенція Info Sapiens у 2023 році провела другу хвилю соціологічного опитування серед населення та мерів щодо викликів і проблем, очікувань і загальних оцінок ситуації. Результати першої хвилі опитування показали, що: 73 % українців серед можливих ризиків найбільше непокоїло повернення корупційних схем у процесі відновлення країни; 63 % громадян боялися відсутності контролю

і, як наслідок, розкрадання державних коштів; 55 % населення хвилювало повернення воєнних дій.

За результатами другої хвилі соціологічного опитування основними проблемами України громадяни вважають: війну (листопад – 96 %, тоді як березень – 98 %); корупцію (листопад – 88 %, тоді як березень – 77 %) та руйнування інфраструктури і житла (листопад – 82 %, тоді як березень – 87 %). Тобто, страхи війни та руйнувань стали дещо меншими, тоді як корупційні ризики зараз турбують українців на 11 % більше [2].

У Законі України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII «Про національну безпеку України» закріплено визначення державної безпеки: Державна безпека – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру [3]. Стратегією забезпечення державної безпеки, затвердженою Указом Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022, визначено одним із основних завдань державної політики у сфері забезпечення державної безпеки інтенсифікацію боротьби з тероризмом та організованою злочинністю, протидію руйнуванню державного апарату та місцевого самоврядування у зв'язку з поширенням системної корупції в державних органах [4].

Відповідно до Стратегії воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона», затвердженій Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021 до цілей, пріоритетів та завдань реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва віднесено реалізацію ефективних антикорупційних програм і запровадження нетерпимості до корупції та проявів корупційних явищ, виявлення та припинення кримінальних та інших правопорушень, підвищення рівня доброчесності в силах оборони. Досягнення цілей державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва з урахуванням умов та обмежень має здійснюватися шляхом формування та реалізації оновленої військової кадрової політики, спрямованої на укомплектування Збройних Сил України, інших складових сил оборони вмотивованим, професійним, всебічно забезпеченим і підготовленим особовим складом, підготовки військово-навченого резерву людських ресурсів із максимально можливим залученням громадян України до всеохоплюючої оборони України, зменшення ризиків корупції в силах оборони [5].

Варто зазначити про відсутність сьогодні у законодавстві єдиного підходу до подолання корупційних ризиків у сфері оборони, що є серйозною проблемою, яка може значно послабити обороноздатність держави, особливо в умовах війни. Така ситуація створює прогалини, що дозволяють недобросовісним особам використовувати ці слабкі місця для особистого збагачення або інших неправомірних дій. Кожен державний орган може мати свої власні підходи та інтерпретації щодо боротьби з корупцією, що ускладнює координацію зусиль і створює юридичні прогалини. Це також може призвести до непослідовного застосування законодавства. Водночас відсутність чітко визначених і єдиних стандартів призводить до недостатньої прозорості в процесі ухвалення рішень у сфері оборони, зокрема під час закупівель військової техніки та боєприпасів.

Без чітко визначених законодавчих обмежень існує ризик нецільового використання бюджетних коштів, що особливо критично в умовах війни, коли кожен ресурс повинен бути використаний максимально ефективно.

Для вирішення цієї проблеми необхідно розробити та впровадити єдину, комплексну законодавчу базу, що охоплюватиме всі аспекти подолання корупційних ризиків у сфері оборони. Така база має враховувати кращі світові практики та забезпечувати прозорість, підзвітність, а також ефективний контроль за виконанням антикорупційних заходів. Єдиний підхід дозволить ефективніше координувати зусилля всіх зацікавлених сторін, знизити корупційні ризики та забезпечити належний рівень захисту національних інтересів у сфері оборони.

Аналізуючи сучасну ситуацію, вітчизняні вчені Є. М. Пащенко, М. Г. Чалий зазначають, що правові інструменти ефективної протидії корупції у секторі безпеки і оборони України є складними правовими інститутами, які мають різну юридичну природу, різний управлінський характер, організаційні риси, форми фактичної реалізації. Більшість наявних антикорупційних засобів, які застосовуються у секторі безпеки і оборони, мають організаційно-правову форму функцій і повноважень владних суб'єктів, які відповідальні за управління складовими сектору безпеки і оборони. Ключове місце серед них відведено Президенту України як Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України. Водночас відзначається, що такі правові інструменти регламентовано на законодавчому рівні несистемно, у зв'язку з чим вноситься пропозиція щодо вдосконалення

регламентації системи інструментів протидії корупції у секторі безпеки і оборони України [6].

У висновках Звіту Європейської комісії щодо України за 2023 р. було наголошено на необхідності вдосконалення матеріального та процесуального кримінального права щодо корупційних злочинів [7].

В Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки зазначається невідповідність міжнародним стандартам кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, їх неузгодженість між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону України «Про запобігання корупції». Як наслідок, у значній частині випадків особи, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання [8].

У Державній антикорупційній програмі на 2023-2025 роки зазначається, що перелік кримінальних правопорушень, наведений у примітці до ст. 45 КК України, має посилання на окремі кримінальні правопорушення, які не є корупційними, і навпаки – не передбачає посилань на кримінальні правопорушення, які містять ознаки корупції; формулювання складу корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень підлягає уточненню відповідно до змісту міжнародних конвенцій; окремі положення, що стосуються наслідків вчинення корупційних та пов'язаних із корупцією кримінальних правопорушень, є суперечливими та не підлягають однозначному тлумаченню тощо [9].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що на міжнародному та національному рівнях визнається необхідність удосконалення кримінально-правових та інших засобів боротьби з корупцією, оскільки корупція є глобальною проблемою, яка загрожує економічній стабільності, соціальному розвитку та національній безпеці. Багато міжнародних організацій, таких як ООН, Рада Європи та Європейський Союз, ухвалюють конвенції та угоди, які встановлюють стандарти боротьби з корупцією. Наприклад, Конвенція ООН проти корупції (UNCAC) є важливим документом, що закликає держави посилювати кримінально-правові заходи проти корупції.

Міжнародна співпраця між правоохоронними органами різних країн, зокрема через Інтерпол та Європол, дозволяє ефективніше боротися з транскордонною корупцією. Це передбачає обмін інформацією, спільні розслідування та екстрадицію осіб, підозрюваних у корупційних злочинах. Transparency

International та інші неурядові організації грають важливу роль у просуванні реформ та моніторингу антикорупційних зусиль на глобальному рівні.

Окремо варто зазначити про питання вдосконалення кримінального законодавства як нагальну потребу та обов'язкову умову боротьби з корупцією в Україні у різних сферах суспільного життя. В цьому контексті можна відмітити проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо прирівняння карності корупційних кримінальних правопорушень до державної зради на період воєнного стану в Україні» [10]. Внесення змін до окремих законодавчих актів України, спрямованих на посилення відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення у період воєнного стану, є важливим кроком у зміцненні національної безпеки та забезпеченні ефективної роботи державних інституцій.

В умовах воєнного стану корупційні правопорушення мають розглядатися як такі, що несуть особливу загрозу національній безпеці. Законодавчі зміни повинні передбачати суворіші покарання для тих, хто вчиняє корупційні дії в цей критичний період. Це може включати збільшення термінів ув'язнення, посилення штрафів або конфіскацію майна. У зв'язку з новими викликами, що постають під час війни, до Кримінального кодексу України включено статті, що охоплюють специфічні форми корупції, пов'язані з військовою сферою. Вони включають такі діяння, як розтрата військових ресурсів, привласнення гуманітарної допомоги, зловживання під час військових закупівель тощо.

Водночас Верховна Рада України 18 липня 2024 року прийняла в першому читанні поданий Кабінетом Міністрів України проєкт Закону «Про прийняття за основу проєкту Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо підвищення ефективності укладення угод про визнання винуватості» (реєстр. № 11340).

Зазначений проєкт розроблено Міністерством юстиції України на виконання Антикорупційної програми на 2023-2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 року № 220 «Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки» та Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 року № 44-р «Про схвалення Плану України», метою якого є реалізація ініціативи Європейського Союзу «Ukraine Facility», запровадженої Регламентом (ЄС)

Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 29 лютого 2024 р. № 2024/792.

Законопроєкт № 11340, ухвалений у першому читанні Верховною Радою України в липні 2024 року, викликав значний резонанс і критику громадянського суспільства та антикорупційних органів. Основна мета законопроєкту – вдосконалення механізму укладення угод зі слідством у справах про корупційні злочини.

Законопроєкт передбачає можливість укладення угоди зі слідством для обвинувачених у корупційних злочинах, зокрема тих, які підслідні Національному антикорупційному бюро України (НАБУ). У разі такої угоди підозрюваний може замість позбавлення волі отримати штраф. Суми штрафів можуть варіюватися від 204 тисяч до 204 мільйонів гривень, залежно від тяжкості злочину. Законопроєкт також пропонує внести зміни до статті 77 Кримінального кодексу України, додаючи конфіскацію майна як додаткове покарання у випадку звільнення від основного покарання з випробуванням.

Проєкт згаданого закону зазнав критики за потенційну можливість створення механізму «відкуп» для корупціонерів, що може призвести до зловживань. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) і Вищий антикорупційний суд висловили свої зауваження до законопроєкту, зазначивши необхідність його суттєвого доопрацювання до другого читання. Ураховуючи зазначене, у Верховній Раді України заявлено, що до другого читання законопроєкт буде доопрацьований з урахуванням зауважень, і його фінальна версія відповідатиме міжнародним стандартам і вимогам партнерів України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що законопроєкт 11340 до другого читання потребує доопрацювання з урахуванням розгляду компромісних варіантів, за яких особа не лише повинна відшкодувати в повному обсязі, а й викрити своїх спільників. У період війни важливо забезпечити надійний захист тих, хто повідомляє про корупційні правопорушення. Законодавство може бути доповнене нормами, що гарантують безпеку викривачів, а також забезпечують їм юридичний захист.

Розслідування корупційних злочинів повинно проводитися швидко та ефективно. Законодавчі зміни мають передбачати скорочені терміни для розгляду таких справ, а також надання правоохоронним органам додаткових повноважень для проведення оперативних заходів.

Зміни до законодавства повинні охоплювати створення або посилення функцій наглядових органів, відповідальних за контроль над використанням державних ресурсів, особливо в оборонній сфері. Це може включати обов'язкове проведення антикорупційних експертиз під час ухвалення важливих рішень, пов'язаних з обороною країни.

Першим кроком на шляху до зниження кількості корупційних кримінальних правопорушень у військовій сфері має бути впровадження ефективної системи антикорупційного контролю, яка охоплює всі рівні управління оборонними ресурсами. Це передбачає:

- відкритість процесів закупівель, використання ресурсів та інших військових операцій, що дозволить знизити ризик корупційних дій, оскільки кожна операція буде під постійним наглядом;

- реформу законодавства, що включає підвищення відповідальності за корупційні правопорушення, особливо в умовах війни, як це передбачено в законопроекті №11340, зокрема збільшення термінів ув'язнення, запровадження обов'язкової конфіскації майна, а також застосування додаткових покарань, таких як позбавлення військових звань або інших привілеїв та інші жорсткіші заходи;

- удосконалення процедур укладення угод зі слідством, із забезпеченням їх прозорості та виключенням можливості зловживань;

- спеціалізовані органи, такі як НАБУ та САП, повинні мати достатньо повноважень і незалежності для розслідування корупційних правопорушень на всіх рівнях військової сфери, що надасть можливість прискореного розгляду таких справ у суді;

- підвищення рівня незалежності та захисту працівників антикорупційних органів від тиску або втручання, особливо в умовах війни;

- впровадження механізмів суспільного контролю за виконанням покарань, зокрема через участь громадянських організацій у моніторингу процесу;

- забезпечення відкритого доступу до інформації про корупційні злочини та їх розслідування, що дозволить громадськості контролювати процес і виявляти можливі зловживання;

- військові та державні службовці повинні отримувати регулярні тренінги з питань антикорупційної політики та етики, що допоможе формувати відповідальне ставлення до використання службових повноважень.

Ефективне покарання за корупційні злочини під час воєнного стану є критично важливим для

збереження стабільності та довіри до держави. Це вимагає не лише зміцнення законодавства, а й забезпечення його чіткого виконання, що допоможе знизити рівень корупції і підвищити обороноздатність України в умовах війни.

Ці заходи в комплексі сприятимуть зниженню корупційних ризиків у військовій сфері, що особливо важливо під час війни, коли кожен ресурс є критично значущим для обороноздатності країни.

При подальшому дослідженні ми звернемо увагу на оцінку заходів з попередження корупції у секторі безпеки та оборони, включаючи програми підвищення правової обізнаності, внутрішнього контролю в державних установах та системи електронного декларування для впровадження нових законів, які б забезпечили більшу прозорість, відповідальність та контроль для побудови ефективного правового механізму функціонування суб'єктів сектору безпеки і оборони.

Список використаних джерел

1. Індекс сприйняття корупції – 2023. Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2023/> (дата звернення: 17.07.2024).

2. Що хвилює українців наприкінці 2023 року – результати соціологічного опитування. Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/research/shho-hvylyuye-ukrayintsiv-naprykintsi-2023-roku-rezultaty-sotsiologichnogo-opytuvannya>.

3. Про національну безпеку України: Закон України в ред. від 24.02.2023 р. № 2952-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 12.07.2024).

4. Указ Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року «Про Стратегію забезпечення державної безпеки» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text> (дата звернення: 17.07.2024).

5. Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>. (дата звернення: 12.07.2024).

6. Пащенко Є. М., Чалий М. Г. Правові інструменти протидії корупції у секторі безпеки і оборони України: сутність і особливості. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/21.pdf.

7. Ukraine 2023 Report. European Commission. Brussels, 8.11.2023. SWD(2023) 699 final. 151 p. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf. (дата звернення: 19.07.2023).

8. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>. (дата звернення: 19.07.2024).

9. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 19.07.2024).

10. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо прирівняння карності корупційних кримінальних правопорушень до державної зради на період воєнного стану в Україні» (реєстр. № 9659 від 30.08.2023). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42634>.

References

1. Indeks spryiniattia koruptsii – 2023. Transparency International Ukraine. Corruption Perceptions Index – 2023 [Transparency International Ukraine]. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2023>. [in Ukr.].

2. Shcho khvyliuie ukraintziv naprykintsi 2023 roku – rezultaty sotsiolohichnoho opytuvannia. Transparency International Ukraine [What worries Ukrainians at the end of 2023 – results of a sociological survey]. URL: <https://ti-ukraine.org/research/shho-hvylyuye-ukrayintziv-naprykintsi-2023-roku-rezultaty-sotsiologichno-go-opytuvannya> [in Ukr.].

3. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy v red. vid 24.02.2023 r. № 2952-IKh. [On the National Security of Ukraine: Law of Ukraine as amended on 24.02.2023 № 2952-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. [in Ukr.].

4. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 16 liutoho 2022 roku №56/2022 «Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 30 hrudnia 2021 roku «Pro Stratehiiu zabezpechennia derzhavnoi bezpeky». [Decree of the President of Ukraine dated February 16, 2022 № 56/2022 «On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated December 30, 2021 «On the Strategy for Ensuring State Security»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text> [in Ukr.].

5. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 bereznia 2021 roku № 121/2021 «Pro rishennia Rady natsionalnoi

bezpeky i oborony Ukrainy vid 25 bereznia 2021 roku «Pro Stratehiiu voiennoi bezpeky Ukrainy» [Decree of the President of Ukraine dated March 25, 2021 № 121/2021 «On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated March 25, 2021 «On the Military Security Strategy of Ukraine»]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> [in Ukr.].

6. Pashchenko, Ye. M., Chalyi, M. H. Pravovi instrumenty protyidii koruptsii u sektori bezpeky i oborony Ukrainy: sutnist i osoblyvosti [Legal instruments for combating corruption in the security and defense sector of Ukraine: essence and features]. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/5_2022/21.pdf. [in Ukr.].

7. Ukraine 2023 Report. European Commission. Brussels, 8.11.2023. SWD(2023) 699 final. 151 r. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf [in Ukr.].

8. Antykoruptsiina stratehiia na 2021-2025 roky. [Anti-corruption strategy for 2021-2025]. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> [in Ukr.].

9. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi antykoruptsiinoi prohramy na 2023-2025 roky : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 bereznia 2023 r. № 220. [On approval of the State Anti-Corruption Program for 2023-2025: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 4, 2023 № 220]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text> [in Ukr.].

10. Proiekt Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakyx zakonodavchykh aktiv shchodo pryivniania karnosti koruptsiinykh kryminalnykh pravoporushen do derzhavnoi zraidi na period voiennoho stanu v Ukraini» (reiestr. № 9659 vid 30.08.2023). [Draft Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts on Equating the Punishment of Corruption Criminal Offenses to High Treason for the Period of Martial Law in Ukraine»]. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42634> [in Ukr.].

11. Proiekt Zakonu pro vnesennia zmin do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy ta Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo pidvyshchennia efektyvnosti ukladennia uhod pro vyznannia vynuvatosti (reiestr. № 11340 vid 14.06.2024). [Draft Law on Amendments to the Criminal Code of Ukraine and the Criminal Procedure Code of Ukraine to Increase the Efficiency of Plea Agreements]. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44421> [in Ukr.].

Kovalova Tetiana

Ph.D. in Law, Senior Lecturer
of the Department of State Security
Faculty of State Security of the Kyiv Institute
of the National Guard of Ukraine

CRIMINAL-LEGAL PROVISION OF STATE SECURITY IN THE FIELD OF ANTI-CORRUPTION

Attention is paid to the problems of criminal-legal provision of state security in the field of anti-corruption, topical issues of criminal-legal provision of state security in the field of anti-corruption, including in the field of defense, are investigated.

The dynamics and indicators of perception of corruption in society are considered. In addition, the article reflects the problems of overcoming corruption risks in the defense sector, as well as the need to take response measures.

The main tasks of state policy in the field of ensuring state security, established by the Strategy for ensuring state security, are highlighted.

The procedure for the implementation of effective anti-corruption programs and the introduction of intolerance to corruption and manifestations of corruption, the detection and termination of criminal and other offenses, the improvement of the level of integrity in the defense forces, as the goal, priority and task of

implementing state policy in the military sphere, the sphere of defense and military construction, were discussed. determined by the Military Security Strategy of Ukraine.

The lack of a unified approach to solving the problem of overcoming corruption risks in the defense sector in the legislation was noted, and the organizational and legal form of functions and powers of existing anti-corruption tools used in the security and defense sector was emphasized.

The article also discusses the problem of non-compliance with international standards of the provisions of criminal legislation, which relate to criminal liability for corruption criminal offenses, their inconsistency with each other and with the provisions of criminal procedural legislation and the Law of Ukraine “On Prevention of Corruption”.

Emphasis is placed on the need to improve criminal law and other means of fighting corruption at the international and national level, and to improve criminal legislation. It is proposed to consider the issue of increasing responsibility and punishment for corruption criminal offenses during the martial law period, as an urgent need and a mandatory condition for fighting corruption in Ukraine in various spheres of public life.

Keywords: *corruption; criminal offenses; martial laws; national security; security and defense sector; regulators and legal support; criminal responsibility.*